

**The Jews**  
**Known and Unknown**  
**(In Armenian)**

**By**  
**Edic Baghdasarian**

[www.Edic-Baghdasarian.com](http://www.Edic-Baghdasarian.com)

**in Two Volumes**  
**Volume 2**

**Armenian Research Center**  
**Toronto-Canada**  
**2022**

Էդիկ Բաղդասարյան

**Հրեաները**

**Ծածուկ և Հայտնի**

Երկու հատորով  
**Հատոր 2**

**Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն**

[www.Edic-Baghdasarian.com](http://www.Edic-Baghdasarian.com)

**Տորոնտո-Կանադա**

**2022**

**ՊԵՐՏՐԱԿՈՒՄ ԿԵՆՏՐՈՆԻ**

<b>ՏԵՐԻՏՈՐԻԱԿԱՆ ԿՈՒՐՑԵՐ</b>	1. Երկրագնդի ընդհանուր կարգավիճակ
Մեծագույնը	2. Բնակավայրերի տարածումը
Չեզոք	3. Բնակավայրերի տարածումը և Կ. Կոստանդուպոլիսի մարզիկները
Փոքր	4. Բնակավայրերի տարածումը
Միջին	5. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	6. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	7. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	8. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	9. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	10. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	11. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	12. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	13. Բնակավայրերի տարածումը
Փոքր	14. Բնակավայրերի տարածումը

**Նշանակություն**

1. Բնակավայրերի տարածումը և Կ. Կոստանդուպոլիսի մարզիկները

2. Բնակավայրերի տարածումը

3. Բնակավայրերի տարածումը

4. Բնակավայրերի տարածումը

5. Բնակավայրերի տարածումը

6. Բնակավայրերի տարածումը

7. Բնակավայրերի տարածումը

8. Բնակավայրերի տարածումը

9. Բնակավայրերի տարածումը

10. Բնակավայրերի տարածումը

11. Բնակավայրերի տարածումը

12. Բնակավայրերի տարածումը

13. Բնակավայրերի տարածումը

14. Բնակավայրերի տարածումը

**Էդիկ Բաղդասարյան**

**Հրեաները  
Ծածուկ և Հայտնի**

**Երկու հատորով  
Հատոր 2**

**Հայկական Ուսումնասիրությունների Կենտրոն**

[www.Edic-Baghdasarian.com](http://www.Edic-Baghdasarian.com)

**Տորոնտո-Կանադա**

**2022**



## Բովանդակություն

Հրեական վկայություններ և թալմուդը .....	9
Սինի Իմաստունների Արձանագրությունները .....	12
Տասնհինգերորդ դարի «Արձանագրություն» .....	28
ՍԻՈՆԻ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ .....	34
Նախաբան .....	34
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 1 .....	35
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 2 .....	35
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 3 .....	35
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 4 .....	36
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 5 .....	36
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 6 .....	37
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 7 .....	37
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 8 .....	37
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 9 .....	37
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 10 .....	38
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 11 .....	38
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 12 .....	38
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 13 .....	39
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 14 .....	39
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 15 .....	39
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 16 .....	39
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 17 .....	40
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 18 .....	40

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 19 .....	40
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 20 .....	40
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 21 .....	40
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 22 .....	41
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 23 .....	41
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ թիվ 24 .....	41
ՀՐԱՅԱՆԳ ԽՍՅՍ ՀՐԵԱՆԵՐԻՆ .....	41
Այլ Գաղտնի հրեաներ .....	58
Դոնմե .....	60
Անուսիներ .....	61
Պարսկաստանում. Ալլահդատի դեպքը .....	62
Ներկա դարաշրջան .....	67
Իսրայելում .....	68
Հրեաները Հայաստանում .....	69
Խառը հայ-հրեական ծագում ունեցող նշանավոր մարդիկ .....	76
Հայ-հրեական նշանավոր ամուսնությունները .....	77
Հայացք լեռնային հրեաների կյանքին .....	78
Մի քանի նշանավոր հրեաներ .....	82
Թեոդոր Հերցլ .....	82
Արմին Վամբերի .....	93
Հակասեմիտիզմ, կամ հակասեմականություն .....	106
Հրեաները՝ Խազարների ժառանգորդներ .....	110
Արտուր Կուստլերը և հրեա-խազարները .....	114
Հրեաներ – Իսրայել – Թուրքիա .....	116
Լենինն ու Նրա հրեա նախահայրը .....	126
Արևմուտք, մասոններ և փետրվարյան հեղափոխություն: Մեծ հրեական հեղափոխությունը Ռուսաստանում, մասոնների դերը 1917 թվականի հեղափոխության մեջ .....	130



<i>Յունահռոմեական կրոնից</i> .....	238
<i>Սամարիտականությունից</i> .....	238
<i>Շինտոյից</i> .....	238
<i>Չինդուիզմից</i> .....	238
<i>Բուդդիզմից</i> .....	239
<i>Աստվածաշնչում նշված կրոնադարձներ</i> .....	239
Նախկին անհայտ կրոնից .....	240
Նորադարձներ, ովքեր հետագայում թողեցին հավատքը .....	240
Պոլեմոն II- ը, Կիլիկիայի թագավորը, դարձի եկավ ամուսնանալու իրեա արքայադուստր Բերենիկեի հետ. հետագայում թողեց այն: 241	
Նշանավոր Հրեաներ .....	242
Հրեա տիեզերագնացներ .....	244
Հրեա շախմատիստներ .....	248
Հրեա տնտեսագետներ .....	257
Հրեա պատմաբաններ .....	261
Հրեա մաթեմատիկոսներ .....	280
Հրեա գիտնականներ .....	330
<b>Հրեա քաղաքական դեմքեր</b> .....	<b>343</b>
Ավստրիա .....	343
Կանադա .....	343
Ֆրանսիա .....	347
Գերմանիա .....	349
Լեհաստան .....	351
Ռուսաստան և Խորհրդային Միություն .....	353
Բրիտանիա .....	355
Նախ քան 1900թ. ....	355
1900–1939 .....	358

Էդիկ Բաղդասարյան	7	Հրեաները
1940–1973 .....		362
1974–2000 .....		366
2000 – մինչ այժմ .....		368
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ .....		371
Այլ բնագավառներ .....		372
Վերջաբան .....		373
ՎԵՐՋ .....		379
Հեղինակի մասին .....		380